

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK

Az NTMIK tagországok tájékoztatási folyóirat szerkesztőségeinek együttműködése

A KGST tagországok közös erőfeszítéseket tesznek az együttműködés további elmélyítésére és tökéletesítésére, valamint a szocialista gazdasági integráció fejlesztésére irányuló Komplex program megvalósítása során a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Rendszer /NTMIR/ létrehozásával kapcsolatos problémák megoldására.

A nemzetközi rendszer a nemzeti rendszerek kooperációjára, a nemzetközi ágazati és speciális alrendszerek létrehozására, valamint az NTMIK tevékenységére épül.

Az NTMIR létrehozásával és fejlesztésével egyidőben folyamatosan fejlődnek és tökéletesednek az NTMIK tagországok nemzeti információs rendszerei. E fejlődés során figyelembe kell venni az információs tevékenység területén létrejövő integrációt befolyásoló új feltételeket, amelyek az NTMIK tevékenységből, az NTMIR kialakításából és fejlesztéséből adódnak. Az új feltételek ismerete és figyelembevétele nélkül nem biztosítható a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Rendszer alrendszerének, sem pedig a nemzeti információs rendszereknek a zavartalan működése, mivel a 16 létrehozott nemzetközi alrendszerben már jelenleg is 16 bolgár, 8 magyar, 11 NDK-beli, 2 kubai, 4 mongol, 11 lengyel, 10 román, 23 szovjet és 12 csehszlovák - vagyis összesen 97 - nemzeti információs intézmény vesz részt, mint kijelölt nemzeti szerv, bázisszerv vagy vezető szerv. Ehhez tartozik még közel 100 egyéb információs intézmény, amely részt vesz az NTMIR létrehozásával és fejlesztésével kapcsolatos problémák közös tudományos kutatásaiban.

Az elmondottak után nem véletlen, hogy az NTMIK tagországok tudományos és műszaki információs rendszerei távlati fejlesztési terveiben az információs intézmények munkájának hatékonyabbá tétele került előtérbe, ami az információfeldolgozási folyamatoknak a nemzeti és nemzetközi keretekben történő munkamegosztás, az információs rendszereknek az NTMIR-ben való összekapcsolása alapján létrejövő széles körű ésszerűsítésével érhető el.

Ilyen körülmények között rendkívül fontos az NTMIK tevékenységének az általa nyújtott szolgáltatások fajtáinak és feltételeinek propagálása. Nem kevésbé jelentős a nemzetközi ágazati és speciális alrendszerek létrehozására, működésük alapelveire és lehetőségeire vonatkozó adatok részletes ismertetése is.

Széles körű érdeklődésre tarthat számot azoknak az eredeti cikkeknek publikálása, amelyek az NTMIR létrehozásával és fejlesztésével kapcsolatos tudományos kutatások eredményeit, a nemzeti problé-

máknak a nemzeti és nemzetközi információs rendszerek közötti kapcsolatok figyelembevételével történő megoldásait tartalmazzák.

Az ilyen információt egyaránt igénylik az NTMIK tagországok felhasználói és a nemzetközi alrendszerek működését gyakorlatilag biztosító, ill. a nemzeti információs rendszerek megfelelő tökéletesítéséről gondoskodó tájékoztatási szakemberek is.

Mindez szükségessé teszi az említett tárgykörökhöz tartozó anyagok széles körű publikálását az NTMIK saját kiadványain kívül a tagországoknak a tájékoztatás elméletével és gyakorlatával foglalkozó folyóirataiban is.

Ugyanakkor a szerző megvizsgálta a tájékoztatási folyóiratokat /kivéve az "NTMIK Vesztnik"⁺ és "Problémái szozdanija i rázvitija MSzNTI"⁺⁺ című kiadványait, amelyek rendeltetését címük meghatározza/, és megállapította, hogy 1973-1974-ben kevés olyan cikk került közlésre, amely az NTMIK tevékenységét és az NTMIR létrehozását tárgyalta, illetve hogy a folyóiratokban csak 2-3, a "Vesztnik"-ből átvett eseménynaptár jellegű anyag kapott helyet /ld. a mellékelt táblázatot/. Ha még figyelembe vesszük, hogy mindkét említett NTMIK kiadvány kis példányszámban - 1200 ill. 600 pld.-ban - jelenik meg csak orosz nyelven és meghatározott körben kerül terjesztésre, akkor nyilvánvalóvá válik, hogy a tudományos és műszaki információ területén folyó sokoldalú együttműködés jelenlegi helyzetének és távlati fejlődésének megismerésében érdekelt tájékoztatási szakemberek és információfelhasználók széles köre számára nagyon kevés a tájékoztatási folyóiratokban publikált anyag.

A tudományos és műszaki tájékoztatás nemzeti rendszereinek rohamos fejlődése idején elengedhetetlen a nemzeti rendszerek közötti folyamatos tapasztalatcsere, az országokon belüli információs tevékenység tökéletesítése, az információbegyűjtés, -feldolgozás és -terjesztés új, progresszív formáinak és módszereinek bevezetése érdekében. Ezért a tájékoztatási folyóiratok szerkesztőségeinek több gondot kellene fordítaniuk az információs szakembereknek a baráti országok információs rendszereiben elért eredményeiről történő tájékoztatására. Ennek kapcsán célszerűnek látszik a társlapok legértékesebb anyagainak kölcsönös átvétele, valamint az NTMIK tagországok információs tevékenységéről szóló, a szerkesztőségek megrendelésére az illető országok szerzői által írt cikkek közlése.

A folyóiratok elemzése /ld. táblázat/ azonban e tekintetben is azt mutatja, hogy a nemzeti tájékoztatási folyóiratokban publikált, más NTMIK tagországok információs tevékenységét tárgyaló cikkek száma szintén csekély. A táblázatban szereplő adatok szerint a más folyóiratból átvett, vagy a szerkesztőségek megrendelése alapján írott cikkek csak szórványosan fordulnak elő. Ez is bizonyítja, hogy szükséges a szerkesztőségek együttműködésének bővítése e területen.

⁺ NTMIK Híradó

⁺⁺ Az NTMIR kialakítási és fejlesztési problémái

Az NTMIK-tagországoknak az információ elméletével és gyakorlatával foglalkozó folyóirataiban 1973-1974-ben közölt cikkek elemzése 1/

A folyóirat címe	Ország	A megvizsgált füzetek száma	Az összes	E b b ő l :			A Vesztnik MCNTI-ből átvett közlemények száma
				más NTMIK tagországok információs tevékenységével foglalkozó	az NTMIK tevékenységével foglalkozó	az NTMIK létrehozásával és fejlesztésével foglalkozó	
1. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás	MNK	16	163	10	2	2	-
2. Informatik	NDK	10	109	9	1	7	6
3. Aktuálne Problémi Informacijní Dokumentacii	LNK	10	63	7	4	3	3
4. Naucsno-Teh nicseszka Szer.1.	SzU	21	184	3	1	1	1
5. Naucsno-Teh nicseszka Szer.2.	SzU	21	151	1	-	1	-
6. Ceskoslovenská Informatika	CsSzK	19	77	5	2	-	-

1/ A folyóiratok szerkesztőségeinek értekezletén résztvevő országok adatai

Az ismerttetett adatok bizonyítják, hogy ez ideig nincs megszervezve a szoros együttműködés az NTMIK tagországok tájékoztatási folyóirat-szerkesztőségei között. Szükségesnek látszik egy szervező-összekötő elem beiktatása a szerkesztőségek együttműködésébe; ilyen elem kétségtelenül az NTMIK.

Mindezek alapján került sor a szerkesztőségek munkatársainak értekezletére. Kezdeményezőként az NDK-beli ZIID lépett fel, az értekezlet lebonyolítását az NTMIK vállalta magára.

Az értekezletre 1974. október 15-18. között került sor Moszkvában. Az értekezleten a következő folyóiratok munkatársai vettek részt: az MNK "Tudományos és Műszaki Tájékoztatás", az NDK "Informatik", az LNK "Aktualne problemy informacii i dokumentacii", a CsSzSzk "Československá informatika", a SzU "Naucsno-Tehnicoszskaja Informacija", valamint az NTMIK "Vesznik MCNTI" és "Problemü szozdánija i razviti-ja MSZNTI".

Az értekezleten a főszerkesztők beszámoltak a szerkesztőségek tevékenységéről és arról, hogyan tükröződnek folyóiratukban a nemzeti és a nemzetközi tudományos és műszaki információs rendszerek fejlesztési problémái.

Az NTMIK képviselői tájékoztatták az értekezlet résztvevőit az NTMIR helyzetéről és fejlesztési távlatairól, az NTMIK kiadvány-komplexumáról, a kiadványok feladatairól.

Végül megvitatták az egyes országoknak a szerkesztőségek együttműködésére vonatkozó javaslatait.

A felszólalók kivétel nélkül hangsúlyozták a szerkesztőségi szakértők rendszeres összejövetelének fontosságát és szükségességét tapasztalatcsere és a szerkesztőségek közötti két- és többoldali együttműködés megszervezése céljából. Ezzel kapcsolatban az évenkénti kétoldali találkozót, kétévenként pedig a szerkesztőségek együttes értekezletének megszervezését tartották célszerűnek. Fontos e találkozók tervszerűvé tétele, vagyis a szerkesztőségek és az NTMIK munkatervébe való beiktatása.

Az NTMIK tevékenységéről szóló eseménynaptár jellegű adatoknak a tájékoztatási folyóiratokban való gyorsabb közlése érdekében megállapodtak abban, hogy a "Vesznik MCNTI" eseménynaptár részét a szerkesztőségek még a folyóirat megjelenése előtt az NTMIK-től megkapják.

Az értekezlet résztvevői felszólalásaikban megjegyezték, hogy néhány NTMIK-tagországban az információ elméletével és gyakorlatával egyes könyvtártudományi és levéltári folyóiratok is foglalkoznak. Ezért azt javasolták, hogy az érdekelt országok e folyóiratok szerkesztőségeit is vonják be az együttműködésbe.

Az NTMIK tevékenységének és az NTMIR létrehozásának és fejlesztésének a tájékoztatási folyóiratokban történő propagálására az NTMIK összeállítja és megküldi a szerkesztőségeknek az erre vonatkozó, általa megírással kerülő cikkek jegyzékét.

Ezen túlmenően a szerkesztőségek kérésére az NTMIK segítséget nyújt a fenti témákkal foglalkozó cikkek elkészítésében.

Az értekezlet résztvevői megállapodtak abban is, hogy a folyóiratok kölcsönös cseréje során megjelölik azokat a közleményeket, amelyeket szerintük célszerű más NTMIK tagországok társfolyóirataiban is közzétenni. Célszerűnek találták kétoldali alapon a kéziratcserét is előre meghatározott témakörben. A szerkesztőségek munkaterveiben helyet kapnak majd olyan cikkek is, amelyeknek megírására más NTMIK tagországok szerzőit kéri fel. A szerkesztőségek megállapodtak abban, hogy e tekintetben segítik egymást.

Az NTMIK a maga részéről elfogadta az értekezlet arra vonatkozó javaslatát, hogy a "Vesztnik MCNTI"-ben külön rovatot nyisson "A tudományos és műszaki tájékoztatás nemzeti rendszerei" címmel. Ebben közölje az NTMIK-tagországok információs tevékenységének legfontosabb eseményeiről szóló adatokat. A rovat anyagáról a nemzeti folyóiratok szerkesztőségei gondoskodnak.

Ezen túlmenően az NTMIK 1975-ben a nemzeti folyóiratok szerkesztőségei segítségével elkészít egy kiadványt a "Problemü szozdanija i razvitiija MSZNTI" /Az NTMIK létrehozásának és fejlődésének problémái/ c. sorozatban. Az ebben publikálandó cikkek témajegyzékét az NTMIK elkészíti és megküldi a szerkesztőségeknek.

Ennyiben foglalhatók össze a szerkesztői értekezlet eredményei. A szakértők kicserélték véleményüket a kéziratok deponálása és új munkamódszerek alkalmazása kérdésében is. Az "Informatik" főszerkesztője, J. SCHMIDT elvtárs elmondta, hogy szeretné a folyóiratokban megjelent cikkeket mikrofilmlapon is mellékelni; a szovjet folyóirat főszerkesztője, MIHAJLOV elvtárs hangsúlyozta, hogy az értekezletet követően a VINITI a folyóiratában elhelyezett annotációkat több nyelven fogja közölni.

Az értekezlet egyértelműen bebizonyította, hogy a jövőben is szükség van az NTMIK-tagországok tájékoztatási folyóirat-szerkesztőségi szakértőinek találkozására.

Kuszkov, A.N.

